

ΕΠΤΑΝΗΣΙΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

Εἰς τὴν ἀγάπητὴν μας «*Νέαν Ζωὴν*», θ' ἀρχίσω-
μεν τὴν δημοσίευσιν σημειωμάτων περὶ τῶν Ἑπα-
νησιῶν ἐκείνων ποιητῶν, οἱ ὅποιοι περισσότερον
κατέχουσι θέσιν ἐπίζηλον εἰς τὸν νεοελληνικὸν Παρ-
νασσὸν καὶ ἔδρασαν ἐργαζόμενοι ὑπὲρ τοῦ μεγα-
λείου τῆς Πατρίδος. Εἰς τὴν σειρὰν ταύτην δὲν
ἐξαιροῦνται καὶ ἐκεῖνοι, οἵτινες ἔγραψαν ἰταλικὰς
ποιήσεις, μὲ πνεῦμα ἑλληνικόν, μὲ σκοπὸν ν' ἀνυ-
ψώσωσι τὴν πατρίδα καὶ νὰ προσελκύσωσι τὴν
ἀγάτην τῶν ξένων ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, κατὰ τὰς δει-
νὰς περιστάσεις καὶ κατὰ τοὺς πονηροὺς χρόνους.

Ὡς γνωστόν, τινὲς τῶν ὠραιότερων σελίδων τῆς
νεοελληνικῆς φιλολογίας, ἀνήκουν εἰς τὴν Ἑπτανή-
σον. Ἐν τῷ Ἰονίῳ Πελάγει, εἶδον τὸ πρῶτον τῆς
ἡμέρας φῶς, ὁ Φώσκολος, ὁ Σολωμός, ὁ Κάλβος, ὁ
Βαλαωρίτης καὶ ἄλλοι, τοὺς ὁποίους θὰ παρουσιά-
σωμεν κατ' ὀλίγον εἰς τὰς σελίδας τοῦ λαμπροῦ τού-
του περιοδικοῦ, τὸ ὅποιον τιμᾷ τὸν Ἑλληνισμόν.

Α'.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΕΡΤΣΕΤΗΣ

1800—1874

Ὁ Γεώργιος Τερτσέτης δὲν χρεωστεῖ τὴν
δόξαν του μόνον εἰς τὰς ποιήσεις του καὶ εἰς
τὰ πεζὰ του ἔργα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν ἄγνον
πατριωτισμόν, εἰς τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ ἀξιο-
μιμήτου χαρακτήρος καὶ εἰς τὸ θάρρος, τὸ ὁποῖ-
ον ἔλαβεν, ὅταν, εἰς δεινὰς στιγμὰς ἐθνικὰς,
ἀνύψωσε τὸ γόητρον τῆς δικαιοσύνης, ἡ ὁποία
τρομερὰ ἐπιέζετο. Τοιοῦτοτρόπως ἡ δόξα του
εἶναι στερεὰ καὶ ὁ χρόνος δὲν ἔχει τὴν δύναμιν
καὶ τὴν ἰσχὴν νὰ τὴν παραμερίσῃ οὐδὲ νὰ τοῦ
τὴν ἀφαιρέσῃ.

Ἐγεννήθη ὁ Τερτσέτης ἐν Ζακύνθῳ τῇ 17
Νοεμβρίου τοῦ 1800 ἔτους, ἐκ πατρὸς Ναθα-
ναὴλ Τερτσέτη, ἱατροῦ, δημοτικοσυμβούλου καὶ
βουλευτοῦ ἐπὶ Ἀγγλικῆς Προστασίας, καὶ ἐκ
μητρὸς Αἰκατερίνης Στρούζα.

Εἰπωμεν δύο λέξεις περὶ τῆς καταγωγῆς τῆς
ζακυνθιακῆς οἰκογενείας Τερτσέτη, κατὰ τὰ
ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα κατέχει ὁ ἐπιζῶν Φραγκί-
σκος Τερτσέτης, συμβολαιογράφος. Περὶ τὸ
1615, Ἰάκωβός τις Τερτσέτης, μετὰ τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ Ἰωάννου, ἀφίσας τὴν πατρίδα Σιοτὰ
(Ciotat) πόλιν τῆς περιοχῆς τῆς Μασσαλίας,
κειμένην ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου κολπίσκου, ἦλθεν

εἰς Ζάκυνθον, ὅπου συνεζεύχθη εἰς δευτέρον
γάμον μετὰ τινος Ρόζας, χήρας Πέτρου Μο-
λώνη. Ὁ υἱὸς του Ἰωάννης, πλοίαρχος, ταξει-
δεύων μετὰ ἐνετικῆς σημαίας, καὶ μὲ τὰ τουρ-
κικοῦ πλοίου συναντηθεὶς, καθ' ὃν χρόνον ἡ
Ἑνετία ἐπολέμει τὴν Τουρκίαν, ἐν τῷ Αἰγαίῳ
Πελάγει, συνήψε μετ' αὐτοῦ μάχην. Ὁ Ἰωάν-
νης Τερτσέτης ἐνίκησεν. Ἀλλὰ, πληγωθέντα
θανατηφόρως, ἀπεβίβασαν αὐτὸν εἰς Μήλον,
ὅπου ἀπέθανε καὶ ἐνεταφιάσθη εἰς τὴν ἐκκλη-
σίαν τῆς ἀγίας Παρασκευῆς.

* *

Ὁ Γεώργιος Τερτσέτης ἀπὸ παιδικὴν ἡλικίαν
ἔδειξε κλίσιν εἰς τὴν μελέτην. Ἐγένετο μαθητὴς
τοῦ δυτικοῦ ιερέως Λαυρεντίου τοῦ ἐξ Ἀγίου Ρέ-
μου, ὅστις ἐν Ζακύνθῳ εἶχεν ἰδιωτικὸν σχολεῖον
ἀνεγνωρισμένον ἀπὸ τὴν κυβέρνησιν, εἰς τὸ
ὁποῖον ἐδίδασκεν εὐδοκίμως ἰταλικὴν καὶ λατι-
νικὴν φιλολογίαν. Ἀκολούθως ἐνεγράφη εἰς τὸ
γυμνάσιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐδίδασκον ἱκανοὶ ἄν-
δρες. Ὅτε τῷ 1816 ἐγένοντο ἐπισήμως αἱ ἐξε-
τάσεις ἐνώπιον τοῦ γενικοῦ ἐφόρου τῆς ἐν
Ἑπτανήσῳ ἐκπαιδεύσεως, τοῦ Πλάτωνος Πε-
τρίδου, ἐλθόντος ἐκ Κερκύρας, ὁ Τερτσέτης διέ-
πρεπε. Κατὰ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῶν ἐξε-
τάσεων ἀνέγνωσεν ἑλληνιστὶ μὲν τὸ ἔργον του
Ἐγκώμιον τῆς Μουσικῆς, ἰταλιστὶ δὲ ἐμβρυθῇ
μελέτῃ ἀποδεικνύουσαν ὅτι τὸ πᾶν *θνήσκει*
πλὴν τῆς ἱστορίας.

Καθηγητὴς δὲ τῆς ἰταλικῆς τοῦ γυμνασίου
ἦτο ὁ ἰταλὸς φιλέλλην Μορατέλλης, ὁ ὁποῖος,
ὄχι μόνον ἐδίδασκεν ἰταλικὴν φιλολογίαν καὶ
γραμματολογίαν, ἀλλὰ ἐνέπνεεν εἰς τοὺς μα-
θητὰς τῆς φιλοπατρίας τὸ αἶσθημα καὶ τὰ
καθήκοντα τοῦ πολίτου, τὰ ὁποῖα ἦτο τότε πο-
λύτιμος διδασκαλία, καθότι κατὰ τὴν ἐποχὴν
ἐκείνην εἴχομεν ἀνάγκην ἀνδρῶν τοῦ καθήκον-
τος, ὅπως μετ' ἄγνων αἰσθημάτων ἐργασθῶσιν
ὑπὲρ τῆς πατρίδος ψυχῇ τε καὶ σώματι.

Τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1816 μετέβη εἰς τὴν
Ἰταλίαν μετὰ τοῦ Μαρίνου Σιγούρου, φοιτη-
τοῦ τῆς ἱατρικῆς. Ὁ Τερτσέτης ἐνεγράφη εἰς
τὴν νομικὴν σχολὴν ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τοῦ

Παναβίου. Ἄλλὰ δὲν παρημέλησε τὴν μελέτην τῆς φιλολογίας. Ὁ ρηθεὶς Σιγοῦρος, μετὰ τινὰς μῆνας, ἔγραφε πρὸς τὸν Ἀντώνιον Μάτεσι, τὸν γνωστὸν συγγραφέα τοῦ δράματος *Βασιλικά* ὅτι ὁ Τερτσέτης *γυαντιαίως βήμασι προχωρεῖ πρὸς τὰς Μούσας*. Πάντες οἱ τότε Ἕλληνες φοιτῆται ἐμελέτουν, διό, ὁ γνωστὸς Ἕλλην συγγραφεὺς ἐν Ἰταλίᾳ ζῶν, ὁ Αἰμύλιος Τυπάλδος, ἔγραφεν: «Οἱ Ἕλληνες, οἱ ὁποῖοι φοιτῶσιν εἰς τὰ Πανεπιστήμια, καὶ ὑπενθυμίζω τοὺς «πλείστους ἐξ ἐκείνων, μεθ' ὧν συνέτρωγον, ἐν «οἷς-τοὺς δύο Καρβελλᾶ, τὸν Ἀλιβίζον Κούρ-«τσολαν, τὸν Μαρίνον Σιγοῦρον, τὸν *Γεώργιον «Τερτσέτην*, πάντας *Ζακυνθίους* τὸν Ἀναστάσιον «Λόνδον, τὸν Κωνσταντῖνον Ζωγράφον, Πελο-«ποννησίους, . . . καὶ τοὺς ὑπενθυμίζω εὐχαρί-«στως διότι συζητοῦν περὶ τῶν προσεχῶν συμ-«βάντων, τὰ ὁποῖα θὰ συμβοῦν εἰς τὴν Ἑλλάδα «διὰ τὰ ἐλευθερωθῶν ἀπὸ τὴν βάρβαρον καὶ «βαρείαν δουλείαν. . . » Μεταξὺ τῶν καθηγη-«τῶν ἔλαβεν εἰς Ἰταλίαν καὶ τὸν περιλάλητον ἰταλὸν φιλόλογον καὶ ἱεροκέρυκα Ἰωσήφ Βαρ-«βιέρην.

Μετ' ἐπαίνου ἔλαβε τὸ διδακτορικὸν δίπλωμα τοῦ Δικαίου.

Ἐπιστρέψας εἰς τὴν γενέτειραν πατρίδα καὶ γενόμενος δικηγόρος μίαν καὶ μόνην δίκην ὑπερ-«ρησπίσθη.

Ἀδιακόπως ἐμελέτα. Προσεπάθη νὰ μελετήσῃ κατὰ βάθος τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος καὶ νὰ ἔχῃ συγχρόνως ἐντελὴ γνῶσιν τῆς συγχρόνου Ἑλλάδος. Διὸ συνέδεε φιλίαν μεθ' οἷον δῆποτε ἠδύ-«νατο νὰ πληροφορήσῃ αὐτὸν περὶ τῆς τότε δού-«λης Ἑλλάδος. Ἐξῆ μόνον διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ αὕτη ἦτο τὸ μόνον ἰδεῶδες αὐτοῦ μέχρι θανάτου.

Συνδέσας φιλίαν μετὰ τῶν καταγινομένων εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἐξέγερσιν καὶ τῶν ὁπλαρχηγῶν, οἵτινες ἦσαν τότε ἐν *Ζακύνθῳ* εἰς τὴν στρατιω-«τικὴν ὑπηρεσίαν, καὶ μυηθεὶς τὰ μυστήρια τῆς *φιλικῆς Ἐταιρείας*, ἔτρεξε καὶ αὐτὸς εἰς τὴν ἐπα-«νάστασιν, ὅπως ἀγωνισθῇ. Ἄλλ' ἀσθενήσας εἰς τὸ νησίδιον *Κάλαμον* ἐνοσηλεύετο, ἕως οὗ με-«τέβη ὁ Δημήτριος Σιγοῦρος, πρῶτος ἐξαδελφός αὐτοῦ ἐκ μητρὸς, ὅπως ἐπαναφέρῃ αὐτὸν εἰς τὴν *Ζάκυνθον*.

* *

Παρηκολούθει νοερώς τὰς μάχας, ἔκλειε σκε-

πτόμενος τὰς δεινοπαθείας, τὰς καταστροφάς.

Ἄλλ' ἐλυπεῖτο ὅτι χάριν τῆς πασχούσης ὑγείας του δὲν ἠδύνατο νὰ εἶναι παρὼν, ἀγωνιζόμενος ὡς ἐπεθύμει.

Τέλος μεταξὺ τῶν κρατῶν τῆς Εὐρώπης, ἀνε-«φάνη ἐκ νέου τὸ ἑλληνικόν. Ὁ Τερτσέτης οἰκο-«νομικῶς ἔπασχεν. Ἡ φύσις του δὲν ἦτο διὰ δι-«κηγόρον.

Ἐφυγεν ἀπὸ τὴν *Ζάκυνθον* καὶ μετέβη εἰς τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα διὰ νὰ ζήσῃ.

Ἦτο φίλος φίλτατος τῶν Ἡρώων, οἱ ὁποῖοι ἐλευθέρωσαν τὴν Ἑλλάδα.

Ὁ ἐθνικὸς ποιητὴς Σολωμὸς πολὺ τὸν ἠγάπα καὶ συχνὰ τὸν ἐβοήθει χρηματικῶς. Τῇ 28 Σε-«πτεμβρίου τοῦ ἔτους 1830, ὁ Τερτσέτης ἦτο εἰς Πάτρας καὶ διέμενε μετὰ τὴν οἰκογένειαν Βό-«τσαρη ὡς οἰκοδιδάσκαλος. Ἡ ἡρωϊκὴ αὕτη οἰ-«κογένεια τὸν ἠγάπα καὶ τοῦ ἀνεκούφιζε τὰς ἀνάγκας του. Πρὸς τοῖς ἄλλοις, γράφων πρὸς τὸν Σολωμὸν τοῦ ἐξήτει δέκα τάλληρα ὅπως με-«ταβῇ εἰς *Ναύπλιον* καὶ *Αἴγινα*ν διὰ νὰ εὗρῃ ἐρ-«γασίαν, τοῦ ἔλεγεν ὅτι ὁ Μουστοξίδης θὰ τὸν διώριζεν εἰς τι σχολεῖον, καὶ ὅτι τὰ δικαστήρια ἦσαν εἰς Βοστίτσαν καὶ ὄχι εἰς Πάτρας καὶ συνε-«πῶς δὲν ἠδύνατο νὰ εὗρῃ ἐργασίαν.

Συγχρόνως τοῦ ἐξήτει συστατικὴν ἐπιστολήν διὰ τὸν Αὐγουστῖνον Καποδίστριαν καὶ τὸν πα-«ρεκάλει νὰ τὸν συστήσῃ εἰς τὸν Μουστοξίδην.

Τὸ ποθοῦμενον ἐπέτυχεν· διωρίσθη καθηγητὴς τῆς Γαλλικῆς γλώσσης καὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἱστο-«ρίας ἐν *Ναυπλίῳ*, ὅτε ἐδημοσίευσεν τινὰ τῶν μα-«θημάτων αὐτοῦ, τὰ ὁποῖα τώρα εἶναι πολὺ δυ-«σεύρητα. Μετὰ τὴν ἄφιξιν τοῦ Ὀθωνος διωρί-«σθη δικαστὴς ἐπὶ Ἀντιβασιλείας. Ἡ τραγικὴ δίκη τοῦ Θ. Κολοκοτρώνη καὶ Α. Πλακούτα, ἥτις ἔληξε νὰ καταδικασθοῦν εἰς θάνατον ὡς ἐνοχοὶ ἐσχάτης προδοσίας, εἶναι μία ἄσχημος, ἀσχη-«μοτάτη σελὶς τῆς ἱστορίας τῆς Ἀντιβασιλείας ἐκείνης. Δικασταὶ ἦσαν ὁ Α. Βούλγαρης, ὁ Α. Σοῦτσος, ὁ Φ. Φραγκόπουλος καὶ ὁ Γ. Τερτσέ-«της. Πρόεδρος δὲ ὁ Πολυζωΐδης. Πρῶτος ὁ Τερ-«τσέτης προέβη εἰς τὴν διὰ μακρῶν ἀνάπτυξιν τῆς ἀθωωτικῆς γνώμης του. Ὁ πρόεδρος ἐπείσθη. Οἱ δὲ λοιποὶ τρεῖς δικασταί, ταπεινοὶ καὶ δουλό-«φρονες, ὑπέγραψαν τὴν ἀτιμωτικὴν ἀπόφασιν. Ὁ Τερτσέτης ἔδειξε μέγα θάρρος. Δὲν ἐφοβήθη τὴν ἐπέμβασιν τοῦ φαύλου ὑπουργοῦ τῆς Δικαιο-

σύνης Σχινᾶ. Οὗτος εἰς τὴν μειοψηφίαν ἐτόνισεν ὅτι ἡ γνώμη τῆς Ἀντιβασιλείας ἦτο νὰ ὑπογράψωσιν. Ἄλλ' οἱ δύο ἔμεινον σιωπηλοί. Τότε ἐπαλαμβάνει, ὁ ὑπουργός.

— «Νὰ ὑπογράψῃτε, σὰς διατάττω ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως.» Τότε ὁ Τερτσέτης ἀπαντᾷ:

— Θεωροῦμεν πολὺ ὑψηλὰ ἱσταμένην τὴν Δικαιοσύνην, ἐφ' ἧς στηρίζεται ὁ Θρόνος, ὥστε δὲν ὑπογράφομεν τὴν ἀπόφασιν. Καὶ ὅταν ὁ Μάσσων, ὁ ἐπόπτης τῶν νόμων, ἠθέλησε νὰ τοὺς πείσῃ νὰ ὑπογράψωσιν, ὁ Τερτσέτης ἀγανακτῶν τοῦ εἶπε:

— «Ποῖος εἶσαι σύ, ποῦ μὲ τὸ πρόσχημα τῆς παιδείας, ἔλαβες ἀπὸ τὴν βασιλείαν ἐπάγγελμα τόσον ἐπικίνδυνον διὰ τὴν τιμὴν καὶ τὴν ζωὴν τῶν ὑπηκόων; Ποῖος εἶσαι σύ ποῦ παῖξεις μὲ ἡμᾶς εἰς τὴν γῆν τῆς γεννήσεως μας;

Τίποτε δὲν ἐφοβέρισε τοὺς δύο τοὺτους δικαστάς, οὐδὲ αὐταὶ αἱ λόγγαι τῶν στρατιωτῶν.

Ἡ ἐντιμὸς καὶ πατριωτικὴ στάσις τοῦ Τερτσέτη ἔτυχε τῶν ἐπαίνων πάντων τῶν ἠθικῶν καὶ ἐντίμων πολιτῶν. Περιέπεσεν ὅμως εἰς τὴν μὴνιν τῶν δουλοφρόνων καὶ αὐλοκολάκων. Ἡ ἄρνησις τῆς υπογραφῆς ὠμίλησε μὲν ἠθικῶς διὰ τὸν Τερτσέτην καὶ ἐκράτνε τὴν ἐπὶ ἀκεραίου χαρακτῆρος φήμην, ἀλλὰ, φυσικὰ τὸν ἔβλαψε πολὺ ὕλικῳς· διότι καταλεγόμενος εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀποδοκιμασιμῶν δὲν ἠδυνήθη νὰ λάβῃ οὐδεμίαν δημοσίαν θέσιν μέχρι τοῦ 1844. Ἐπίσης κατηγγέλθησαν οἱ δύο δικασταὶ ἐπὶ ἄρνησει ὑπηρεσίας, ἀλλ' ἠθωώθησαν. Ὁ Τερτσέτης ἔλαβε καὶ τὸ θάρος, τῇ 24 Σεπτεμβρίου τοῦ 1834, ἐν τῷ ἐν Ναυπλίῳ ἐγκληματικῷ Δικαστηρίῳ, νὰ ἐκφωνήσῃ ὠραίαν ἀπολογία, τὴν ὁποίαν ἐδημοσίευσεν ἐν Ἀθήναις τῷ 1835 ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν: «Γεωργίου Τερτσέτη Ἀπολογία εἰς τὴν κατ' αὐτοῦ καὶ τοῦ Α. Πολυζωΐδου δημόσιον κατηγορίαν ὡς ἐνόχων ἀμφοτέρων, ἀρνήσεως ὑπηρεσίας καὶ παραβιάσεως τῆς ἐχεμυθείας μὲ σκοπὸν ἰδιοτελῆ καὶ πρὸς βλάβην τοῦ Κράτους».

* *

Παυθεὶς ὁ δίκαιος δικαστής, μετέβη εἰς Παρισίους, ὅπου διέμεινε μελετῶν καὶ ἀκροώμενος τὰ μαθήματα τῶν ἐνδοξοτέρων τῆς Γαλλίας καθηγητῶν, καθότι ἡ φιλομάθεια εἰς αὐτὸν ἦτο ψύχωσις. Ἐκεῖθεν μετέβη εἰς Λονδῖνον, ἔνθα

ἔμεινε μέχρι τοῦ 1844, καθ' ὃ ἔτος ἐπανῆλθεν εἰς Ἀθήνας.

Τὰ πράγματα εἶχον πλέον μεταβληθῇ. Ἡ ἀκεραιότης τοῦ χαρακτῆρος του, ἐφέρετο ὡς παράδειγμα διδακτικόν. Τότε ἔδωκαν αὐτῷ ὡς πόρον ζωῆς τὴν διεύθυνσιν τῆς βιβλιοθήκης τῆς Βουλῆς, τὴν ὁποίαν διετήρησε μέχρι τοῦ τέλους τῆς ζωῆς του.

Ἄλλ' ὅμως δὲν ἔμεινεν ὅλως ἀφωσιωμένος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ πλουτισμοῦ τῆς βιβλιοθήκης. Πάντοτε προσεπάθει νὰ ἐργασθῇ καὶ ὑπὲρ τῆς εὐημερίας καὶ μεγαλείου τῆς Πατρίδος. Κατὰ καιρὸν ἐταξίδευεν, ἰδίως εἰς Ἰταλίαν διὰ ἐθνικὰς ὑποθέσεις. Ὅτε ἦτο ἡ Ναυπλιακὴ Ἐπανάστασις, τῷ 1860, ὁ Τερτσέτης ὑπὸ τοῦ συμπολίτου αὐτοῦ Φ. Δομενεγίνῃ ἐστάλη εἰς Ἰταλίαν πρὸς συνενόησιν μετὰ τοῦ Γαριβάλδου περὶ τῆς ἰταλοελληνικῆς συμπράξεως τῆς ἐπαναστάσεως σκοπὸν ἐχούσης τὴν πραγματοποιήσιν τῆς *μεγάλης ιδέας*. Ὁ Δομενεγίνης, ἦτο ἀνὴρ ὅλως καρδιὰ καὶ ἦτο τῆς ιδέας ἀπὸ κοινοῦ Ἰταλοὶ καὶ Ἕλληνες νὰ λάβωσι τὰ ὅπλα, ἀφοῦ ἡ Ἡπειρος ἦτο ἑτοιμὸς καὶ ἐκεῖ νὰ μεταβῇ ὁ Γαριβάλδης. Ὁ Τερτσέτης, ὅστις ἦτο ὅλος νοῦς, ἐπολέμησε τὴν γνώμην τοῦ Δομενεγίνῃ. Ἡ Ἑλλάς ἦτο ἀνέτοιμος, ἐβασίλευεν ἡ διχόνοια καὶ ἀντιβασιλικὸν ρεῦμα. Ὁ Γαριβάλδης ἐπεκύρωσέ τοῦ Τερτσέτη τὴν γνώμην. Οὕτως ὁ Τερτσέτης ἐξεπλήρωσε πατριωτικῶς τὴν ἐντολήν, ἣν ἔλαβε.

Πάντοτε συνετῶς ἐσκέπτετο ὁ Τερτσέτης προκειμένον περὶ ἐθνικῶν ὑποθέσεων. Ὑπὲρ τῆς εὐοδώσεως τῆς πατρίδος αἰέποτε εἰργάζετο καὶ ὑπὲρ ταύτης συνεσκέπτετο καὶ μετὰ τοῦ μεγάλου Ἰταλοῦ Καβούρ, ὅτε παρουσιάσθη πρὸς αὐτόν, τῇ συστάσει τοῦ ἐπιφανοῦς Μαιμιάνη, πρέσβεως τότε τῆς Ἰταλίας ἐν Ἀθήναις. Τῷ 1866, εἰς Ρώμην εὐρισκόμενος καὶ προσπαθίσας νὰ ἐλκύσῃ τὴν συμπάθειαν τοῦ Πάπα ὑπὲρ τῆς Κρήτης, ἔλαβε συνέντευξιν μετὰ τοῦ Ποντίφηκος, ἀλλ' ἀπέτυχε τοῦ σκοποῦ, ἐπειδὴ ἐφοβεῖτο ὁ Πάπας μήπως ἡ μεσολάβησίς του, ἀποβῇ μᾶλλον ἐπιζήμιος ὥς ἡ ὑπὲρ τῆς Πολωνίας. Κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο, εἰς τὸ ἐν Ρώμῃ ἐλλητικὸν προξενεῖον, ἐώρτασαν τὴν 25 Μαρτίου μεγαλοπρεπῶς. Τότε ὁ πρόξενος Γκωτιῆ ἀπήγγειλε γαλλικοὺς στίχους καὶ λόγους ὁ Τερτσέτης καὶ ὁ Λαβουλιῆ. Ὁ μὲν ἰταλιστὴ ὁ δὲ γαλλιστὴ. Οἱ ρήτορες εἶχον ὡς θέμα

τὴν Κρήτην. Ὁ Τερτσέτης ἠθέλησε νὰ τυπώσῃ εἰς τινα ἡμερηΐδα τῆς Ρώμης τὸν λόγον του, ἀλλὰ δυστυχῶς, ἢ τότε λογοκρισία, δὲν ἐπέτρεψε καθὼ πολὺ φιλελεύθερον!

* *

Ὁ Τερτσέτης ἂν καὶ εἰς τὴν νεότητά του ἠγάπησεν δυνατὰ ὠραίαν κόρην τῆς ὁποίας τὰ εὐμορφα χεῖλη τοῦ ἐδίδαξαν πρώτη φορά, τὰ πάθη καὶ τοὺς ἀναστεναγμοὺς τῆς ἀγάπης, οὐχ ἦττον ὅμως ἔμεινεν ἀνύπανδρος μέχρι τοῦ 1867, ὅτε συνεζεύχθη μετὰ λογίας γαλλίδος, τῆς Ἀδελαΐδος Germain, νέας τὴν ἡλικίαν, ἡ ὁποία μετέφρασεν ἀμέσως καὶ ἐκλεκτὰ ποιήματά του καὶ ἐδημοσίευσεν ἐν Πίζῃ, τῷ 1867, ὑπὸ τὸν τίτλον: Poésies diverses de M. Georges Terzetti.

Ὁ Τερτσέτης ἐνυμφεύθη εἰς ἡλικίαν ἐξήκοντα καὶ ἐπτὰ ἐτῶν. Ἦτο γάμος ἐκτιμήσεως. Ἀπέκτησεν υἱόν, ὅστις ὅμως δὲν ἐκληρονόμησε τὸ πνεῦμα τῶν γονέων. Ἐχομεν παραδείγματα, ἰδίᾳ παρὰ τοῖς ποιηταῖς, οἵτινες νομίζουν ὅτι ὁ ἔρως εἰς πάσας τὰς ἡλικίας εἶναι ἀνάγκη τῆς ψυχῆς. Ὁ Ἑρακλῆς Σφύρτσας ποιητὴς ἐνυμφεύθη γέρον. Νέας ἐρωμένας εἶχον, εἰς λίαν προχωρημένην ἡλικίαν καὶ ὁ Γκαίτης, ὁ Βεραζέρος, ὁ Μαφρές, ὁ Ἀλεάρδης, ὁ Σαῖν-Μπεβ καὶ ἄλλοι πολλοί.

* *

Ἐλθωμεν εἰς τὰ φιλολογικὰ του ἔργα. Καὶ κατὰ πρῶτον περὶ τῆς γλώσσης.

Ὁ Τερτσέτης ἦτο θιασώτης τῆς ζωντανῆς γλώσσης, τῆς δημοτικῆς. Καὶ τότε τὸ γλωσσικὸν ζήτημα ἦτο εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν, οὕτως εἰπεῖν. Τότε περισσότεροι ἐνόμιζον ὅτι ἡ κοινὴ μας γλῶσσα θὰ ὀπισθοχωρήσῃ διὰ νὰ φθάσῃ τὸν Ξενοφῶντα, καὶ ὅτι ἡ δημοτικὴ μας δὲν εἶναι παρὰ διὰ τραγονδᾶκια, διότι μὲ αὐτὴν δὲν ἐκφράζονται καλὰ αἱ ὑψηλαὶ ἰδέαι! Ἐπιπόλαιος σκέψις σχολαστικῶν. Ὑπῆρχον εὐτυχῶς καὶ πολλοὶ νομίζοντες ὅτι ἡ ἀληθὴς γλῶσσα τοῦ ἔθνους εἶναι ἡ ζωντανὴ διὰ τῆς ὁποίας δύναται τις νὰ ἐκφράσῃ τὰς μεγαλειτέρας ἰδέας καὶ νὰ πραγματευθῇ οἷονδήποτε ζήτημα ὅσον καὶ ἂν εἶναι σοβαρόν.

Τὸ αὐτὸ συνέβαινεν εἰς τὴν Ἰταλίαν πρὸ ἑξῆαιώνων. Ὁ Δάντες τὸ ἔλυσεν. Ὁ μέγας οὗτος ποιητὴς, ἔλαβε τὸν Βιργύλιον διὰ διδάσκαλον, μόνον καὶ μόνον διὰ μίαν βοήθειαν, καὶ ὅχι νὰ

εἶναι μιμητὴς, ἀντιγραφεὺς. Τὸν ἤθελε διὰ βοήθειαν πρὸς τελειοποίησιν τῆς τέχνης του, διότι εἰς τὴν καρδίαν καὶ εἰς τὸν νοῦν, νέας ἰδέας εἶχε, νέα ἰδεώδη, νέαν τέχνην. Διὰ τοῦτο δὲν ἔγραψε, τὸ μέγα ἀθάνατον ἔργον του λατινικά, ἀλλὰ μὲ τὴν ζωντανὴν γλῶσσαν, τὴν ὁποίαν αὐτὸς ἀνύψωσε ἂν καὶ οἱ τότε ἱταλοὶ λογιώτατοι τὴν ἐνόμιζον ἀναξίαν σοβαρῶν ἔργων. Ὁ Δάντες ἔγραψε μὲ τὴν γλῶσσαν, εἰς τὴν ὁποίαν *ancora le femminette comunicano*, ἀλλὰ μὲ ἐννοίας τὰς ὁποίας οἱ γυναικοῦλες δὲν ἠδύναντο νὰ καταλάβουν.

Τὸ αὐτὸ ἠθέλησε νὰ κάμῃ καὶ ὁ Σολωμός μας. Τοὺς σχολαστικοὺς λογιωτάτους περιεφρόνησε. Τίποτε δὲν τὸν ἐφοβέριζε· οὔτε τὴν φόρμαν, οὔτε τὰς λέξεις καὶ ἐκφράσεις. Ὅ,τι ἔχε ζωὴ, ὅ,τι ἔπαλλεν, ἦτο δι' αὐτὸν ἄξιον διὰ τὴν ποίησίν του. Ἡ τέχνη του παρέλαβεν ὅ,τι εἰς τὴν καρδίαν τοῦ λαοῦ ἔπαλλεν, ὅ,τι ὁ λαὸς ἠσθάνετο, ὅ,τι τὸ ἔθνος ἐκληρονόμησεν ἀπὸ ὠραῖον, ἀπὸ καλόν, ἀπὸ ὠφέλιμον. Εἰς τὰ ὀλίγα καὶ ἀτελῆ, ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἔργα του, φαίνεται τὸ τραγικὸν καὶ τὸ ἀστεῖον, τὸ μεγαλοπρεπὲς καὶ τὸ κοινόν, τὸ φρικτῶδες καὶ τὸ συγκινητικόν, ἡ σάτυρα καὶ τὸ εἰδυῖλλον, αἱ παραδόσεις καὶ ἡ ἱστορία, ἡ φύσις καὶ ὁ ἄνθρωπος, αἱ κακίαι καὶ αἱ ἀρεταί. Εἰς τὴν καρδίαν του ἔπαλλεν ἡ καρδιά τοῦ λαοῦ καὶ εἰς τὴν διάνοιάν του, ἐνεφώλενεν ἡ ψυχὴ τοῦ ἔθνους. Ὁ Σολωμός διὰ τοῦτο ἠδυνήθη νὰ ἐκφράσῃ, μὲ τὴν ζωντανὴν τοῦ λαοῦ γλῶσσαν, ὑψηλὰς ἰδέας, τῶν ὁποίων ὁ λαὸς δὲν δύναται νὰ καταλάβῃ τὴν βαθεῖαν ἐννοίαν. Διὰ τοῦτο διὰ νὰ ἔχωμεν καὶ ἡμεῖς φιλολογίαν ἀληθινὴν, πρέπει ν' ἀκολουθήσωμεν τοῦ Σολωμοῦ τὸ ἔργον. Ὁ Τερτσέτης ἦτο φίλος φίλτατος τοῦ Σολωμοῦ, ὁ ὁποῖος ἔγεινε καὶ διδάσκαλός του, διότι τοῦ ἐτελειοποίησε τοῦ ἑστεροποίησε τὰς περὶ ζωντανῆς γλώσσης ἰδέας του. Ἐνίοτε ὁ Τερτσέτης ἔγραφε μὲ τὴν γλῶσσαν τῶν λογίων. Ὁ Σολωμός ἐθύμωνε. Τῇ 1 Ἰουνίου τοῦ 1833 ἔτους, ὁ Σολωμός ἔστειλε τῷ Τερτσέτῃ ἐπιστολήν, ἐκ τῆς ὁποίας ἐν μεταφράσει παραθέτομεν τὸ ἐξῆς ἀπόσπασμα: «... Ὡς πρὸς « τὸ ζήτημα τῆς γλώσσης, ἀρμόζει ἐκεῖνο τὸ « ὁποῖον λέγει ὁ Μακιαβέλλης δι' ὅλους τοὺς « θεσμοὺς τῶν ἀνθρώπων, ὅτι μόνη σωτηρία « εἰς πᾶσαν διαφθοράν εἶναι ἡ ἐπιστροφή εἰς « τὰς ἀρχάς. Οἱ διδάσκαλοι τῆς Ἑλλάδος γυ-

« ρίξουν πολὺ ὀπίσω. Αὐτὸ δὲν εἶναι ἡ ἐπι-
 « στροφή εἰς τὰς ἀρχάς. Χαίρομαι νὰ πέρνων-
 « ται διὰ ξικίνημα τὰ δημοτικὰ τραγούδια,
 « ἥθελα ὅμως ὁποῖος μεταχειρίζεται τὴν κλέφ-
 « τικὴ γλῶσσαν νὰ πέρνη τὴν οὐσίαν καὶ ὄχι
 « τὴν μορφὴν της (lo facesse virtualmente
 « non formalmente), μ' ἔννοεῖς; Καὶ ὡς πρὸς
 « τὴν ποιήσιν πρόσθετε καλά, Γεωργιέ μου, ὅτι εἶ-
 « ναι βέβαια καλὸν νὰ θεμελιώνεται κανεὶς εἰς
 « αὐτὰ τὰ τραγούδια ἀλλὰ δὲν εἶναι καλὸ νὰ στα-
 « ματᾷ ἐκεῖ. Πρέπει νὰ ὑψώνεται κατακόρυφα.
 « Ἡ κλέφτικὴ ποιήσις εἶναι εὐμορφὴ καὶ ἐν-
 « διαφέρουσα, ὡς ἀνεπιτήδευτος ἔκφρασις, μὲ
 « τὴν ὁποίαν οἱ κλέφται ἐπαράστησαν τὴν ζωὴν
 « των, τὴν σκέψιν των, τὰ αἰσθηματά των. Δὲν
 « ἔχει τὸ αὐτὸ ἐνδιαφέρον εἰς τὸ στόμα μας. Τὸ
 « ἔθνος ζητεῖ ἀπὸ ἡμᾶς τὸν θησανρὸν τῆς ἀτο-
 « μικῆς μας διανοίας ἐνδεδυμένον ἐθνικῶς. Ἄν
 « ἤμεθα μαζί θὰ ὠμίλουν, πιστεύω, καθαρῶ-
 « τερα. Ἐδῶ μὲ βιάζονται νὰ κλείσω τὴν ἐπιστο-
 « λήν, ἀλλὰ θελῶ νὰ κλέψω καιρὸν, διότι ἔχω
 « ἀκόμη κατὰ ἀπαραίτητον νὰ σοῦ εἰπῶ. Αὐτὸ
 « τὸ ποιημάτιόν σου, ἦλθεν ἐγκαίρως νὰ μὲ πα-
 « ρηγορήσῃ διότι μ' ἐτάραξαν πολὺ εἰς τὴν Κέρ-
 « κυραν ἐκεῖνα τὰ πεζὰ σου»... Διαβάζων αὐτὰ
 « πιστεύω ἔκλανσα. Πῶς λοιπόν; ἔλεγον, ὕστερα
 « ἀπὸ τόσα καὶ τόσα ποῦ εἶπαμεν καὶ τόσον ποῦ
 « ἐγέλασαμεν καὶ τόσον ποῦ ἀγανακτήσαμεν, πη-
 « γαίνει καὶ αὐτὸς μὲ τὴν φατορίαν ἐκείνων οἱ
 « ὅποιοι φονεύουν τὸν πολιτισμὸν τῆς Ἑλλάδος;
 « Τόσον ἐμεγάλωσεν ἡ θάλασσα τῆς ἐνόχου συ-
 « νηθείας, ἡ ὁποία βράζει τριγύρω γύρω του,
 « ὥστε τὸν ἔκαμε νὰ πιστεῦσῃ ὅτι τὰ τελευταῖα
 « ἀκρογῆλια τῆς εἶναι πράγματι ἐκεῖνα ὅλης
 « τῆς Ἑλλάδος; Τὸ κάνει δι' ἀνάγκην;... »

Πράγματι ὁ Τερτσέτης ἔγραφεν ἔξ ἀνάγκης εἰς
 τὴν γλῶσσαν τῶν λογίων. Τὸ ποιημάτιον, τὸ ὁποῖον
 ἀναφέρει ὁ Σολωμὸς εἶναι τὸ πρῶτον τοῦ Τερ-
 τσέτη ποιητικῶν ἔργων, ἐκ πεντακοσίων πεντή-
 κοντα περίπου διμέτρων καὶ ἀνομοιοκαταληκτῶν
 ἱαμβικῶν στίχων, τὸ ἐν Ναυπλίῳ δημοσιευθὲν
 τῷ 1833 καὶ ἐπιγράφεται μετριοφρονῶς: Τὸ φί-
 λημα, Δοκίμιον Ἑθνικῆς ποιήσεως. Εἶναι ὥραία
 ἄμα δὲ καὶ ἐθνικὴ προσφώνησις πρὸς τὴν Ἑλ-
 λάδα, ἐλευθερὰν ἤδη καὶ πρὸς τὸν νέηλυν τότε
 Ὀθῶνα. Ὁ Τερτσέτης ἐν εἰδυλλιακῇ εἰκόνι πα-
 ριστᾷ τὴν ἐν πολέμῳ καὶ ἐν ἐμφυλίῳ σπαραγ-

μοῖς καταπονεμένην Ἑλλάδα, περιμένουσάν τὴν
 ἀνατολὴν εὐτυχησμένων ἡμερῶν ἀπὸ τὸν νέον
 βασιλέα. Τὸ πρῶτον τοῦτο δοκίμιον κατέταξε
 δικαίως τὸν Τερτσέτην μεταξὺ τῶν ποιητῶν.

Ὁρθῶς ποίων τὴν ὀνόμασεν ἐθνικὴ τὴν ποίη-
 σίν του, διότι πράγματι εἶναι τοιαύτη, διότι θαν-
 μασίως ἔξεχει ἡ πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπη, καὶ
 περιγράφει λαμπρὰ τὰ τότε πάθη καὶ αἰσθή-
 ματα καὶ τὰς ἀρετὰς τῆς ἐλευθερωμένης Ἑλλάδος.

Τοῦ πατριωτικοῦ τούτου ποιήματος παραθέ-
 τομεν τινὰς στίχους:

Ἑλλάδα μου, πατρίδα μου! ὦ τάφε τῶν γοιῶν μου,
 ὦ καλὴ γῆ, ποῦ γενέθην πρώτη φορὰ τὸν ἥλιον
 Κ' εἶδα τ' ἀστέρια τῆς νυκτὸς καὶ τὴν γλυκεῖάν σου σελήνην,
 Κ' ἤκουσα τὰ λαλοῦμενα σὺν ἥσυχ' ἀκρογῆλι.
 Κ' εἶδα κοράσια νὰ πηδοῦν καὶ νέες πανδρεμένες,
 Καὶ τὸ φεγγάρι τὰ ξανθὰ μαλλιά τους νὰ φωτίζῃ.
 Τὰ παλληκάρια μὲ φωνὴν ἀκούμητη καὶ ὥραία
 Ἠχολογοῦσαν τοῦ ἔρωτος ἢ τῆς αἰγῆς τὰ κάλλη.
 Ἡ τὸν Μισοῦλν τραγουδοῦν, ἢ τῶν Ψαρῶν τοὺς νέους,
 Ποῦ καίουν θάφτον τὸν ἐχθρὸν ὅς τὴν ὥρα ποῦ δειπνοῦσε.
 Καλὴ πατρίδα μ', ἄκουσε νεώτατο τραγοῦδι!

Ὡσὰν παρθένα λυγρὴ ὅς τῆς νιότης τὸ λουλοῦδι,
 Π' ὄχι παιγνίδια καὶ χαρὲς, π' ὄχι δροσὰ χεῖλην,
 Τέτοιας λογῆς, Ἑλλάδα μου, ἡ εὐμορφιά σου φέγγει,
 Γιατὶ σ' ἐφίλησέ καλὸς κ' ἀνδρειωμένος νέος.

Ἑλλάδα! πόσο ἐχάρηκες ὅταν ὅς τ' Ἀνάπλι εἶδες,
 Εἶδες σὰν ἄστρα τ' οὐρανοῦ ν' ἀράζοντε καράβια.
 Ἀπ' τὸ πῶρον ἀράζανε ὡς τὴν δροσὴν τῆς νύκτας,
 Μ' ἀκούμητα λαλοῦμενα καθένα ἡχολογοῦσε
 Κ' ὅτ' ἔρριχναν τὸ σίδερο κ' ἐνῶ δαντ' ἀκρογῆλι,
 Ἀπὸ τοὺς βράχους τ' Ἀναπλιοῦ μέγα τραγοῦδι βγαίνει.
 Ὁμορφονιὲς καὶ γέροντες καὶ νέοι τραγουδοῦνε,
 Μ' ἀνθὴ στολίζουν τὸν γιालὸ τὰ πάρθενα κοράσια,
 Μ' ἀνθὴ ὅσ' ἔχει ἡ ἀνοιξὶς κ' ὅσα τὸ καλοκαίρι.
 Φέγγει στανρὸς βασιλικὸς ὅτ' ἀ κορφινὰ κατάρτια.
 Ἡ δόλια Ἑλλάδ' ἀγνάντεν ἀπὸ τὰ κορφοβοῦνια,
 Μέσα ὅς τὰ πλοῖα δὲν πῆγαν νὰ ἰδῇ τὸν Βασιλέα,
 Τί ἐγενέθησαν τὰ μάτια τῆς φόνους, θανάτους μέριους,
 Καὶ νὰ μολῇν ὑπώπτενε τὸν νέον τὸν Βασιλέα τῆς!
 Στὸν Πόρον σκάφτον μνημάτα, ὅτ' ἀ Σάλωνα καὶ σι'
 (Ἄργος)

Θάφτει ἀδελφὸς τὸν ἀδελφὸν ἄμῳντες τὸν σκοτώγει.
 Σέρνονται τὰ μακρὰ μαλλιά ὅς τὴν ἄχαρὶ τὴ σκόνι.
 Μαλλιά ποῦ δὲν τὰ πάτην ἐχθρὸς μὲ τόσας μάχαις.
 Καὶ τώρα μὲ τὸν σῖντροφο φονεύονται οἱ σιντρόφοι.
 Πόσες φορὲς, ταλαπῶφο φεγγάρι, μέσ' εἰς τὴν νύκτα
 Δεήθηκες τὰ σῖντρεφα νὰ λθοῦν νὰ σὲ σκεπάσουν,
 Γιὰ νὰ μὴ βλέπῃς τ' ἀνοιχτὰ τὰ χεῖλη τῶν ἀνθρώπων
 Καὶ ταῖς βαθεῖς λαβοματιὰς μὲσ' εἰς τὰ μεγάλα στήθη.
 Παρὰ ποῖες, Ἑλλάδα μου, ἡ εὐμορφιά σου ἀνοίγει

Κ' ὅσες φορές ἡ ἀνατολὴ χαιρετῆσε τὴν πλάσι,
Ἀπὸ σὲ ὠραιότερα κάλλη ποτὲ δὲν εἶδε,
Ὅτε σὲ κόρη ἀνέπαυτη οὔτε σὲ πανδρεμένη,
Εἰς τὸ στεφάνι τοῦ χοροῦ ἢ στές χαρὲς τοῦ γάμου.

Πολλοὺς ὠραίους στίχους ἠδυνάμεθα νὰ ἐκ-
λέξωμεν ἀπὸ τοῦ ἐθνικοῦ τούτου ποιήματος,
ἀλλὰ συντομίας χάριν δὲν τὸ κάμνομεν.

Τῷ 1834 ἐδημοσίευσεν, τύποις Ἀντωνιά-
δου, τὸ σπανιώτατον σήμερον πρὸς εὔρεσιν:
Ἡ Ἀρραβὼν ἐπὶ εὐκαιρίᾳ τῶν γάμων τοῦ
Πολυζωΐδου μετὰ τῆς Ραλλοῦ. Εἶναι τετρακόσιοι
περίπου ὁμοιοκατάληκτοι στίχοι. Δὲν εἶναι ἀπὸ
τὰ συνειθισμένα ἐπιθαλάμια. Ἐνῷ εὐχεται ὑπὲρ
τῶν νεονύμφων, ἐνθυμίζεται καὶ τὴν ἀγαπητὴν
τοῦ πατρὶδα.

Ἰδοὺ στίχοι τινες:

Μὲ τοὺς παλαιούς τοὺς ψάλτας
Νὰ ὁμοιάσω ποθῶ,
Ἄν μοῦ μέλει στήν Ἑλλάδα
Δόξα ποιητοῦ νὰ εὐρῶ.
Μὲ ἀνέστησε ἡ τέχνη,
Καὶ γνωρίζω ὅσους ψαλμοὺς
Νέοι, νέες ἐτραγουδοῦσαν
Ἀπ' τοὺς παλαιούς καιροὺς.
Εἶναι νύχτα καὶ τ' ἀστέροια φέγγουνε 'ς τὸν οὐρανόν,
Τώρα ταίρια τ' Ἀηδονάκια κελαδοῦν εἰς τὸ δενδρό.
Μοιάζει ἄνοιξι ὅτι εἶναι καὶ ἡμέρα καθαρά
Κ' ὄχι νυχτικὸ σκοτάδι καὶ χειμῶνος ἡ ἀρχή.
Καθαρὸς λάμπει καθρέφτης τοῦ πελάγον ἡ σιγαλιά,
Καὶ ὡπὸν λίρας ἀρμονία κάμνει ἡ ἀκρογιαλιά.
Ποῦς 'ς τὸ φέγγος τῶν ἀστέρων μὲ τόση ἔρχεται χαρά;
Δίνει καὶ ἀκτίνες πέθνει μὲ τὴν οὐρανοφεγγιά.
Ὡ Ραλλοῦ ἓνα δακτυλίδι αὐτὸς βλέπω καὶ κρατεῖ.
Μὴ θαροῇς πῶς σὸ χαρίζεις, θὰ τοῦ δώσης ἄλλο ἐοῦ.
Ἀχ! καθὼς 'ς τὰ δακτυλίδια κανεῖς ἄκρη δὲν θωρεῖ
Ὅμοια τέλος νὰ μὴν ἔχῃ ἡ φίλτα σὰς ἡ πιστή.
Ἀχ! ποτὲ καὶ ἀπ' τὴν πατρίδα ἡ δική σας γενεά,
Ποτὲ δόσι νὰ μὴν εὖρη καὶ νὰ ἀνθῇ παντοιεῖν.
Νᾶναι ἀθάνατη ταιριάζει τῶν γενναίων ἡ σπορά.
Οἱ γενναῖοι 'ς τὰ βασίλεια ζωὴ δίνουν καὶ χαρά.

Ὅλοι ἐκεῖνοι ποὺ ἀγαφέρον τὸν καιρὸν τῶν διχονοιῶν.
Κ' ἐμποδίζουν 'ς τὴν Ἑλλάδα τῆς ἀγάπης τὸν καρπόν.
Βασιλεῖα μου! δόξα νύχης, δόξα νύχης καὶ χαρά,
Ποῦ ἔβαλες 'ς τὰ περσμένα, λαοσώστρα ἀλυσμονιά.
Σὺ δὲν ἤλαθες νὰ ἐκδικήσης τὸν λακωνικὸ τὸν νῖό,
Ὅτε αὐτὸν τὸν Ἀσπρομάλλη, ποῦ ἔχουν σφάζει εἰς τὸν ναό.
Βλέπω φέγγει ἄγιο χροῖμα εἰς τὴν θεία σου κεφαλῇ.

Βλέπω ἀμόλυντο στεφάνι καὶ σταυροῦ λαμποβολή,
Εἰς αὐτὰ ποτὲ μὴ φθάσῃ τῶν φατριῶν ἡ ἐπιβουλή!
'Στὴν ὁμόνοια ὁ Βασιλεὺς μας θὲ νὰ κτίσῃ οἰκοδομή.
Εἰς ἐσὲ ἡ φωνὴ ταιριάζει, ἡ φωνὴ ἡ Βασιλική,
Ποῦ ὁ γέρον Ἀγιοῦλαος σ' ἔναν φίλον του ἔχει πεῖ.
«Τοῦ Βασιλείου μου τὰ σῖνορα ἀπ' ἐδῶ εἶναι μακρὰ
Ὅπου φθάνουν τὰ κοιτάρια μας, σῖνορα ἔχομε καλά»
Κ' ὅταν τᾶλεγε ἐμελέτα 'ς τὴν Ἀσία νὰ διαβῇ,
Καὶ τὸν Πέροη νὰ κρημνίσῃ κ' ἡ Ἑλλάδα νὰ χαρῇ.
Τοῦ Βασιλείου σου 'στὲς μέρες ἔχω ἔπαινο νὰ εἰπῶ...

Τῷ 1844 ἤρχισεν ὁ Τερτσέτης νὰ δημοσιεύσῃ
τὸ δυσσεύρετον κατὰ πολὺ τώρα: *Ρήγαν*, περιο-
δικὸν ἐκτάκτως ἐκδιδόμενον, ἐν Ἀθήναις, εἰς
σχῆμα δέκατον ἔκτον. Εἶναι εἰς γλῶσσαν τῶν λο-
γίων. Εἶδομεν μόνον δύο ἀριθμοὺς, τὸν μὲν τοῦ
Αὐγούστου 1844, τὸν δὲ δευτέρου, τοῦ Μαΐου
τοῦ 1845. Δὲν ἐπέτυχεν τοῦ σκοποῦ του καὶ φυ-
σικὰ ἔπαισε.

Τῷ 1847 ἐδημοσίευσεν ἐν Ἀθήναις τὴν Ἀ-
πλὴν Γλῶσσαν, συλλογὴν ποιημάτων καὶ διηγή-
σεων, μὲ τὸ ρητὸν τοῦ Schiller: εἶμαι συμπο-
λίτισσα τῶν μεταγενεστέρων, Ich bin ein
bürger derer welche kommen werden. Εἰς
τὴν συλλογὴν ταύτην ὁ Τερτσέτης περιέλαβεν
ὄχι μόνον ἰδίας αὐτοῦ ποιήσεις, ἀλλὰ καὶ τι-
νας ἄλλων ποιητῶν ἀνωνύμως καὶ δύο δημοτικὰ
τραγοῦδια. Ἀναμφισβήτητοι τοῦ Τερτσέτη ποιή-
σεις αἱ ἐξῆς: *Τραγοῦδι τῶν Ἀθηναίων 2 Φε-*
βρουαρίου 1837 (ἐπὶ τῇ ἀφίξει τῆς Βασιλίσσης
Ἀμαλίας).— *Αἱ Φλόγες*.— *Ἡ Ἀγλαΐα* (Τρι-
κούπη).— *Ἡ πλάνη τοῦ χοροῦ* (Ἐλίζα Κατα-
κουζηνοῦ, τὸ γένος Ἀρμιασπεργ).— *Ἡ ραχοῦλα*
τῆς Αἰγίνης.— *Τὸ ἄστρο τῆς αὐγῆς καὶ τὸ τρι-*
αντάφνυλον.— *Ἡ Ἀναστασία* (Κόρη Μ. Βότσαρη).
— *Ὁ Ἱμπραῖμης καὶ ὁ Κιονταχῆς*.— *Τὰ μάτια*
τῆς Ἐρωμένης.— *Ἡ ἀπιστία*.— *Εἰς τὴν Γλυκε-*
ρία.— *Ἡ καρδιά*.— *Ἰγνος*.— *Ἐπιγραφή Κή-*
πον.— Περιλαμβάνει τοῦ Σ. Τρικούπη τὸ: *Τὴ*
τιμὴ 'ς τὸ παλληκάρι.— *Τὴν διαθήκην τοῦ Μπά-*
ϊρων καὶ τὴν Αἰμυνην καὶ τοῦ Σολωμοῦ.— *Διὰ*
τὸν θρόνον τοῦ Ἀπλαστον. Τὰ δὲ περὶ τῆς συλ-
λογῆς ταύτης εἶναι τὰ ἐξῆς: Εἰς τὴν Ἀνθῇ.—
Ἐλεονώρα τοῦ Bürger.— *Τιμωρία καὶ μετά-*
νοια.— Ἀναφορὰ εἰς τὴν Βουλὴν (ἀποσπάσ-
ματα.— Καὶ εἰς τοὺς Ἀγαγνώστους.

ΣΠ. ΔΕ ΒΙΑΖΗΣ